

DIVÁK FRANZ KAFKA. VELKÁ MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA V ZÁPADOČESKÉ GALERII V PLZNI ODHALUJE KAFKŮV VZTAH K VÝTVARNÉMU UMĚNÍ A VIZUÁLNÍ KULTUŘE

Plzeň, 4. 6. 2024 – U příležitosti stého výročí úmrtí spisovatele Franze Kafky (3. 6. 1924) se v Západočeské galerii v Plzni otevírá dvojjazyčná česko-německá výstava **OČIMA FRANZE KAFKY: MEZI OBRAZEM A JAZYKEM**. Vystaven je pestrý výběr prací autorů, které Kafka buď osobně znal anebo jejich díla prokazatelně obdivoval. Nechybí ani ukázky filmů, které Kafku zaujaly, podobně jako plakáty a další projevy populární kultury, které na Kafkův zrak dennodenně útočily. Výstava nezapomíná ani na Kafkovu vlastní kreslířskou tvorbu, která je představena nejen v digitální podobě, ale také jednou originální Kafkovou kresbou, zapůjčenou z Deutsches Literaturarchiv Marbach. Výstava je otevřena od 5. června do 28. října ve výstavní síni Masné krámy.

Výstava **Očima Franze Kafky: Mezi obrazem a jazykem** se věnuje vztahu spisovatele Franze Kafky k výtvarnému umění a klade si otázku, nakolik jeho vnímání vizuální kultury ovlivnilo jeho vlastní literární dílo.

„V různorodosti obrazů, které Kafku v jeho každodennosti obklopovaly, můžeme vidět paralelu k vícejazyčnosti, charakteristické pro tehdejší Prahu a celý středoevropský prostor. Při průchodu svým městem byl Kafka vystaven změti jazyků – češtiny, němčiny, němčiny židovských intelektuálních vrstev, ‚Kuchelböhmisch‘ českých kuchařek a sluhů, pracujících pro německojazyčné rodiny, moderní hebrejštiny spojené se sionistickým hnutím a po roce 1914 také jidiš židovských uprchlíků z východu,“ vysvětluje Marie Rakušanová, ředitelka Ústavu pro dějiny umění FF UK a autorka výstavy.

Podobně rozmanité byly také vizuální podněty ovlivňující Kafkovo vnímání. Divák Franz Kafka se zajímal nejen o obrazy vysokého umění, ale také o projevy populární kultury, zahrnující obrázkové časopisy a plakáty, média filmu, fotografie, tance a kabaretu.

Náročná městských domů byla pokryta plakáty, v nichž se střetávala estetika historického eklektismu a akademismu se secesním dekorativismem a japonismem přelomu století, a později také s echy kubismu. Na pražských výstavách se Kafka mohl setkat nejen s francouzským impresionismem, postimpresionismem, českým secesním symbolismem a kubismem či severským symbolistním expresionismem, ale také s představiteli salonní malby z center německé říše i s představiteli německočeského spiritualismu. Znal také tvorbu malířek a sochařek z Prahy, Olomouce, Brna, Vídně, Mnichova a dalších center německojazyčné výtvarné kultury, uplatňujících konformní malířské postupy, ale také reflektujících výtvarné inovace.

Právě na tento vizuálně pestrý svět obrazové mnohosti se diváci mohou na výstavě těšit. Oblast „vysokého umění“ prezentují modernistická díla českých, německočeských a židovských členů skupiny **Osma** (např. Friedrich Feigl, Max Horb, Willy Nowak, Emil Filla, Bohumil Kubišta, Antonín Procházka, Linka Scheithauerová-Procházková, Otakar Kubín); ale i díla umělců, kteří jsou dnes spojováni s fenoménem **českého kubismu** (Otto Gutfreund, Josef Čapek, Vlastislav Hofman, Vratislav Hugo Brunner).

Výstava představí i další německočeské, německé a rakouské umělce a umělkyně, s jejichž dílem se Kafka během svého života setkával: Emila Orlika, Hugo Steinera Praga, Alfreda Kubina, Richarda Teschnera, Georga Karse, Egona Schieleho, Minku Podhajskou, Fanny Harlfinger-Zakuckou, Mariu Veru Brunner a další.

„Oblast populární vizuální kultury je pak na výstavě zastoupena plakáty, stereoskopem s projekcí stereofotografií a dobovými němými filmy. Návštěvníci mohou zhlédnout ukázky ze tří filmů, které Kafku zaujaly: Bílá otrokyně, Nick Winter a krádež Mony Lisy a Shivat Zion,“ doplňuje **Marie Rakušanová**.

Výstava vznikla v úzké spolupráci s německým kulturním institutem pro české země Adalbert Stifter Verein. *„Myšlenka na uskutečnění výstavy vzešla z rozhovorů s německými profesory Steffenem Höhnem a Manfredem Weinbergem v rámci příprav konference Franz Kafka intermedial. Aneignungen und Wirkungen zwischen Bild, Ton und Wort (Franz Kafka intermediální. Přivlastnění a působení mezi obrazem, tónem a slovem), která se koná 3. – 6. června v Praze. Stejně jako konference připomíná i výstava stoleté výročí smrti Franze Kafky,“* vysvětluje **Zuzana Jürgens, ředitelka Adalbert Stifter Verein**.

Ředitel Západočeské galerie v Plzni Roman Musil doplňuje: *„Uspořádání výstavy na dané téma právě v Západočeské galerii má dva důvody. Tato instituce spravuje mimořádně kvalitní kolekci děl z období rané a meziválečné moderny, zahrnující české i německočeské umělce, kteří byli Kafkovými současníky. Dalším důvodem je dlouhodobá odborná činnost Západočeské galerie, která se ve své výzkumné a výstavní dramaturgii programově zaměřuje na nová a v české historii umění dosud opomíjená střeoevropská témata a na multidisciplinární přístup při jejich zpracování.“*

Vystavena jsou díla přibližně z 25 českých a 6 zahraničních (zejména německých a rakouských) muzeí, galerií, knihoven, archivů i soukromých sbírek.

K výstavě vychází ve spolupráci nakladatelství KANT, Západočeské galerie v Plzni a Adalbert Stifter Verein stejnojmenná **doprovodná publikace** v české a anglické verzi. Rozsah 221 tiskových stran, 225 barevných reprodukcí. Editorka: Marie Rakušanová. Autoři textů: Marie Rakušanová (Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze), Nicholas Sawicki (Lehigh University, Bethlehem, Pennsylvania), Marek Nekula (Universität Regensburg), Alexander Klee (Belvedere Museum Wien), Miroslav Halák (Belvedere Museum Wien).

Výstavu připravila Západočeská galerie v Plzni a Adalbert Stifter Verein ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze v rámci projektů Kafka 2024 a Kafka100 s podporou Ministerstva kultury ČR a Česko-německého fondu budoucnosti. Záštitu nad projektem Kafka 2024 převzala Claudia Roth, zmocněnkyně spolkové vlády SRN pro kulturu a média, a Martin Baxa, ministr kultury České republiky. Záštitu nad výstavou převzal hejtman Plzeňského kraje Rudolf Špoták a primátor města Plzně Roman Zarzycký.

OČIMA FRANZE KAFKY: MEZI OBRAZEM A JAZYKEM

výstavní síň Masné krámy, Pražská 18, Plzeň

5. června – 28. října 2024

Otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin.

Autorka výstavy: Marie Rakušanová

Kurátorka výstavy: Ivana Skálová

Architektonické řešení: Tomáš Svoboda

Grafický design: Robert V. Novák

DOPROVODNÝ PROGRAM

Komentované prohlídky

Výstavou provází její autorka Marie Rakušanová

- 25. 9., 17 hodin
- 23. 10., 17 hodin

Tvůrčí dílny

- **Proměna v obrazech**
21. 8., 16–18 hodin
- **Kafka ve filmu**
18. 9., 16–18 hodin
- **Očima Franze Kafky**
9. 10., 16–18 hodin

Informace o edukačních programech:

Patricie Císlarová, cislerova@zpc-galerie.cz, 377 908 536

Divadelní představení

- **Kafka has left the building / Úřední název: Kafka 24/7**
19. 9., 19 hodin, Moving Station